

Observatoriulu ese de doue ori in
septimana, mercuria si sambat'a.

Pretiuu

pentru Sibiu pe 1 anu intru 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa
cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu
cu post'a in laintruu monarchiei
pe 1 anu intru 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— In strainatate pe 1 anu 10 fl.
s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu
11 franci; — numeri singuratici se
dau cate cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare cate 7 cr., la adou'a si a
trei'a cate 6 cr. v. a. si preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face in
modulu celu mai usoru prin asem-
natiunile postei statulu, adresate de
a dreptulu la Redactiunea Diariulu
Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 13.

Sibiiu, 14/26 Februariu 1879.

Anulu II.

Critic'a petitiunei.

In unulu din Nrii precedenti promiseramu a ne ocupá cu insultele furiose a le pressei magiारे si magiarone, aruncate in faci'a mitropolitulu gr. orientale romanescu si a deputatiunei de 12. Eramu datori noi si alti publicisti romani se luamu contra loru positiune de aparare inca si din alte doue cause. Auctoritatile eclesiastice superiori ale bisericei greco-orientale romanesci nici-decum nu stau isolate in ac'esta cauza de viatia. Acelea infamii aruncate asupra clerulu superioru greco-orientale atingu de adreptulu si pe clerulu superioru greco-catholicu, carele inainte de plecarea la Vien'a, au incuviintiatu si adoptatu in partile sale essentiali acelasiu modu de procedere pentru apararea energiosá a drepturilor clerulu si poporulu, datu de c'atra Provedintia in grij'a pastoririi sale, spre a'lu duce la cultura religioasa si morale, la desvoltare nationale. Dacu din partea gr. catholica au alergatu la Vien'a numai mitropolitulu si unu episcopu, acei doi archipastori inse au avutu, nu auctorisatiune, c'atu mai virtosu invitari si chiaru provocari venite din tote partile, in scrisu si prin voce via, nu numai de candu vediu lumin'a nevoiesiulu proiectu ministeriale, ci multu mai inainte, éra anume dela 1871 incóce, de candu cu conferenti'a confessionale dela Alba-Jul'a, conchiamata de catra fericitulu barbatu Vas. Lad. Popu in contra vointiei ministriloru si in mani'a amerintiariloru cu care era intempnatu. De atunci si pana in 16/28 Ianuariu, in care di a fostu deputatiunea de trei dela Sibiiu la Blasiu, archipastorii gr. catholici si consistoriele loru isi audira dicundu-li-se in mii de variatiuni curatu si respicatu asia: Noi voimu, cá biserica no'stra gr. catholica se fia si se remana autonóma, independenta de ori-care alta biserica, in strictulu sensu alu bulleloru pontificali si diplomeloru imperiali, totu-odata nationale romanésca in veci, sau se nu mai fia." „Sit ut eam esse oportet, aut ne sit," este formula cunoscuta la uniti inca din anulu 1850. Cá clerulu si poporulu romanescu gr. orientale au pretinsu dela archipastorii sei cá se faca pasii decisivi spre salvarea celoru mai scumpe tesaure ale sale, ceresci si pamentesci, este de prisosu a mai afirmá, indata ce'i cunoscemu cu totii alipirea generale si devotamentulu supremu c'atra autonomi'a bisericei sale si c'atra caracterulu ei puru nationale romanescu, care a facutu cá se se smulga cu totulu de sub ori-ce influentia a coreligionariloru serbi. Asia dara facia cu insultele hostili si cu atacurile turbate suntemu solidari cu totii, natiunea intréga; ea este in prim'a linia datória se le si infrunte cu demnitate si aplombu.

Cu tote acestea noi ne retragemu aci promisiunea data inainte cu câteva dile, din cauza cá manier'a de a te lua cu fia-care inamicu unulu c'ate unulu de capu, in casulu de facia ar fi cu totulu eronata. Unii dintre lectorii nostrii voru fi patitu ceea ce patiseramu si noi odata in viétia, cá aflandu-ne intr'o nópte, pe la finea lui Novembre in padure la afaceri economice, dintr'odata audiramu urlandu cumplitu intr'unu dealu tufosu din apropiare, una potaia de lupi. Fiindu luna frumoasa ii numeraramu, éra 14 lupi mari si mici, carii se apropiá din trei parti c'atra vitele nóstre. Asupr'a carei potai se plecamu? Asupr'a vitele nici-uneia, ci se ne stringemu la unu locu si vitisioarele intre noi; din acea positiune apoi iti concentradi focurile.

„Hermannstädter Zeitung ver. mit d. S. B.“ Nr. 42 din 19 Februariu aflandu cu cale a combate si ea petitiunea, respective memorandumulu inaintatu la tronu, inse numai din principiu si obiectivu, ne dete si noue ocaziune cá se ne aparamu sant'a no'stra causa totu numai din principiu si totu numai obiectivu, prin urmare se ne concentramu poterile, se operamu pre c'atu permite natur'a cestiunei, dela unu singuru punctu. Critic'a indreptata in „Herm. Ztg.“ contra petitiunei se póte resuma in câteva puncte principali, pe

care inse noue nici-decumu nu ne este permisu a le trece cu vederea.

Le vomu reproduce in scurtu, insocindu-le cu óresi-care note, dupa care apoi la critica pote se urmedie anticritic'a.

Auctorulu criticea afla, cá petitiunea romanésca merita cea mai de aprópe atentiune, atátu din cauza, cá principiuu din care a plecatu ea, este de mare inportantia (principielle Wichtigkeit), c'atu si cá „ac'ésta actiune politica (politische Action)" a resaritu de aci din Sibiiu. Elu afla cá mitropolitulu Mironu Romanulu a venitu in oresicare contradicere cu discursulu seu de deunadi, tinutu in cas'a magnatiloru (in cestiunea bosniaca), dara auctorulu nu prea pune temeiu pe ac'ésta contradicere, ci pune temeiu mare (Hauptgrund) pe inpregiurarea cá episcopatulu si consistoriulu au trecutu preste capetele ministriloru si au mersu la monarchulu.

Noi cautaramu cinci dile, cá se descoperimu urme de contradicere intre discursulu tinutu in cas'a magnatiloru si intre „actiunea politica" din 1/13 Februariu si nu aflaramu nimicu; dara cautandu dupa contradiceri, deteramu preste marele adeveru, cá mitropolitii, episcopii si toti romanii au lucratu intre inpregiurarile nóstre, in situatiunea la care suntemu redusi, chiaru „politice" perfectissime correctu, lealu si intieptiesce, cá in locu de a mai cercitori si a se umilí pe la usile actualiloru ministrii, s'au dusu de a dreptulu la imperatulu si regele Franciscu Iosifu I.

Criticulu continua dicundu, cá ori-c'atu se adopera se fia obiectivu si dacu nu o póte justificá, incai se escuse ac'ésta actiune a romaniloru, elu inse atátu de pre terenulu dreptulu actuale de statu, c'atu si din punctu de vedere alu celui mai modestu tactu parlamentariu trebue se condamne actiunea ac'ésta neconditionatu.

Noi din contra, avemu cu totulu alte idei despre dreptulu publicu, si noi nu intrebamu nici-odata numai, care e dreptulu publicu actuale in cutare statu, ci care trebue se fia dupa ratiune si dupa imperiosele postulate ale humanitatiei si ale civilizatiunei moderne. Apoi a vorbi in casulu de facia despre tactu parlamentariu, ni se pare totu asia, cá si cum ai dice unui condamnatu la mórté fóra nici-o vina: Mei nefericitule, vedi de mori mai cu tactu, observa morindu mai multa buna cuviintia, inainte de a fi spendiuratu, saruta manile si pitiórele judecatoriloru tei, si candu te voru sugrumá, se nu scoti limb'a, nici se'ti ésa ochii din capu, cá se nu produci desgustu la judecatori si executori. Ac'ésta comparatiune a no'stra nici-decumu nu e esthetica, dieu inse nici chirurgii nu se tinu de regulele esthetice, de câte-ori inpungu si taia in carne via, precum se taia astadi in sufletele nóstre.

De aci inainte criticulu din „H. Z.“ tine romaniloru una lectiune din elementele dreptulu publicu ungurescu, spunendu, cá dreptulu de initiativa legislativa compete monarchulu, care'lu exercita prin ministeriulu responsabile (verantwortliche Regierung), cá nici-unu proiectu de lege nu póte se tréca la dieta fóra voi'a ministrulu si fóra voi'a monarchulu.

Adeca nu cumva ministrulu si monarchulu si toti ministrii stau pe aceea si trépta? Si dacu nu vrea ministrulu, ce se póte intempla? Se intempla puru si simplu, cá i se arata usi'a, este demisu. Éra dacu nu vrea regele? Éca nu vrea, si atáta e totu. Voindu a sugrumá pe nationalitati, 10 milióne, nu vedeti, la ce margine de abisu ajungeti?

Trecemu inainte. Criticulu recunósce necessitateá si chiaru datori'a ministriloru de a supune regelui la aprobare prealabile ori-ce proiectu de lege mai inainte de a'lu depune pe mé'sa dietei. Repetimu si aci intrebarea: Dacu regele nu apróba, ce face ministrulu? Noi scimu asia, cum observaramu si mai susu, cá dlui se inchina cu plecatiune si se duce.

Dn. criticu inse sustine indata mai la vale urmatória teoriá, care noue ne bate fórté la ochi: „Asia dara Capulu statulu (regele) si gubernulu

seu in statu constitutionale nu sunt doi factori separati, ci unulu; pentru-cá gubernulu (Regierung) este organulu regelui, responsabile c'atra camere.

Adeca ministeriulu e responsabile numai c'atra camere? C'atra rege nu?

In fine. criticulu mai adaoge, cá pana candu unu proiectu de lege nu e datu in desbaterea camereloru, dupa dreptulu positivu si dupa usulu parlamentariu din staturile constitutionali nu póte fi discutatu nicidecum in publicu. Ac'ésta doctrina curioasa pentru noi este noua nousióra. Asia dara in staturi libere, consiliile municipali, press'a periodica, meetingurile, nu potu discutá nici-unu proiectu de lege? Atunci a remasu cá tota lumea européna se fia surdo-muta si órba.

Acestea theorii premisse, „H. Z.“ intra in critica aspra a petitiunei. O vomu urmari in altu Nr.

Discursu salutatoriu de bun'a venirea,

deputatiunei dela Vien'a, pronuntiatu la gar'a din Sibiiu in demáneti'a din 6/18 Februariu a. c. de c'atra dn. presidente alu comitetulu alesu ad hoc.

„Eselenti'a Vóstra, Inaltu Présantite Parinte Archiepiscope si Metropolitel'

Preastimatiloru domni deputati!

Inaltu Eselenti'a Vóstra, patrunsu de ingrijire parentésca de totu ce se atinge si ce ar potea jigni adeveratele nóstre interese si in prim'a linia cele culturali, cá una santinela priveghitóre si neadormita, ati simtitu, ati vediatu pregatindu-se si intentionandu-se una amenintiare, unu atentatu asupra ce ne este mai pretiuitu, asupra scóleloru nóstre populari, si cá unu bunu pastoriu, carele sufletulu isi pune pentru turm'a sa, cu delegatii nostrii consistoriali dinpreuna, nu ati pregetatu in capu de iarna — a alergá si a cautá impedecarea reului la prea inaltulu locu, la tronulu Majestatei Sale, constitutionalulu nostru Imperatu si Rege apostolicu Franciscu Iosifu I.

Déca noi cu plecarea inaltu Eselentiei Vóstre dintre noi v'amú perduto din vederea ochiloru nostrii fisici, apoi cu ánimile, cu ochii nostrii spirituali, v'amú concomitatu pasiu de pasiu, v'amú pretrecutu pe tote cararile pana la acestu momentu.

Si acumu trebue se constatamu cu satisfactiune sufletesca cá:

matur'a si deosebit'a consideratiune a Majestatei Sale cesarie et regie apostolice, asupra nedumeriloru si ingrijirei Inaltu Eselentiei Vóstre si a nóstre;

credinti'a si speranti'a, cari le avemu si noi in inaltulu regimu alu Majestatei Sale, cá intr'unu regimu, carele este si trebue se fia dreptu si ecuitabile facia de toti cetatenii, de tote nationalitatile statulu, prin urmare si facia de noi romanii din ac'ésta patria comuna;

maturitatea, prudenti'a si cercumspectiunea corporiloru nóstre legislative, — cari nu potu avea alteva inaintea ochiloru, fóra numai si numai salutea republicei;

tote acestea suntu pentru noi totu atáeta garantii puternice, despre reusirea salutara a misiunei Inaltu Eselentiei Vóstre si a delegatiloru nostrii si despre impedecarea reului amenintatoriu.

Déca inse — la casu neasteptatu — credinti'a si sperantie noastre, le-amú vedea si de astadata paralisate — de ce noue nu ni este permisu a ne teme — noi privimu si vomu privi in faci'a desvoltarei evenimenteloru, cu cea mai deplina linisce sufletésca si cu cea mai curata consciintia.

Inaltu Eselenti'a Vóstra inse si preastimatiu domni deputati, carii misiunea cea fatigiósa si sublima o-ati implinitu si problem'a cea grea o-ati resolutu conscientiosu, patriotice si barbatesce, binevoiti a primi acumu in acestu momentu cea mai cordiale a no'stra fiésca si fratiésca multiamita si recunoscintia si celu mai caldurosu: Bine v'ati

reintorsu earasi sanetosi in mediuloculu nostru. Se traiti!“

Sibiu 6/18 Februaru 1879.

J. Hannea,
protop. si directoru.

Limb'a magiara in bisericile rutene si romanesci.

Asia dara este adeveritu pe deplin, cã in mai multe biserici gr.-catholice de ritu orientale, romanesci si rutene, s'a introdusu limb'a magiara, cã limba a ritului dumnedieescu, si cã se iau din nou, cã si in a. 1842, mesuri preparative, spre a se introduce limb'a magiara in tôte bisericele ambelor confessiuni. Celui care se mai indoiesce cãtu de pucinu despre acestu adeveru, nu avemu decãtu se'i proponemu a caletori cãtu mai curendu inpreuna cu noi, la faci'a locului, in comitatele (districtele) Satmaru, Marmati'a (Maramurasiu), Bechesiu, Ugocea si una parte din Biharu. Cu acea ocaziune se va convinge totuodata si despre porunc'a circularia din a. 1876 notificata in unele diarie unguresci, si dupa acelea in „Gazet'a Transilvaniei“, cã preotii ruteni se'si radia barbile, pentru-cã se nu mai semene in exteriorulu loru cu popii muscalesci; strabatendu apoi mai inlaintu p'ntre ruteni, va vedea biserici cu altariulu deschisu, adeca lipsitu de fruntariu (catapetasma), sub pretestu cã atatea icone costa bani prea multi, candu de ex. in bisericele romano-catholice din tieri civilisate, ba chiaru si in unele din Ungari'a, una singura icona sacra dela altariu, capu de opera esita din penelulu artistiloru geniali, costa mai multe mii de florini.

Intrebarea toturoru cãti aflara acestu atentatu asupr'a ritului si a cartiloru rituali este la loculu seu si prea legitima cã: cu a cui scire si invoire se traducu cartile ritului orientale in limb'a magiara, si cine permite a le introduce in ritu si in biserici. Acãsta intrebare suna in lini'a prima, precum de sine se intielege, de a dreptulu la adress'a sinódelor provincionali episcopesci, si mai de aprópe la cele gr.-catholice.

Este prea bine cunoscutu la toti theologii si mai anume la canonisti, cã nici in biserica orientale orthodoxa si nici in cea catholica nu este permis, sub grea pedépsa, a se face cea mai mica schimbare in ritu, in tipicu, in limb'a bisericésca, de cãtra nimeni pe lume, de cãtu numai cu apriat'a incuviintiare si binecuventare a supremei potestati eclesiastice, cu consensulu sinódelor, prin canóne. In cãtu pentru romanii de confessiune gr.-catholica, existu, dela inceputulu uniunei, precum bine se scie, chiaru bulle de ale papii dela Rom'a, prin care preotiloru le este strinsu interdisu a face vreunu servitiu dumnedieescu dupa ritulu latinu si le este comandatu a executã numai ritulu orientale asia, precum se afla elu in biserica cea mare a Resaritului (Anatoliei).

Cartile rituali a le bisericei resaritului sunt relative multe; inse ori-cine se va fi deprinsu numai cevasi in filosofia religiunei, va cunoște usioru, cã tôte partile acestui ritulu isi au rãtiunea loru de a fi, cã-cã dacã unele parti nu sunt destinate a se executa in bisericele de miru, isi au inse loculu loru in monastiri; si dacã in cursulu secoliloru, mai alesu de candu biserica cea mare cadiuse sub jugulu mohamedanu, s'au introdusu unele rogatiuni, fóra scirea si binecuventarea sinódelor, cã pe furisulu, pe cale clandestina, este totu numai vocatiunea si strins'a datorintia a capiloru bisericesci, a sinódelor, a le dá, cum se dice, in revisiune canonica. Nici-o iotta nu este permis se se schimbe fóra auctorisatiune canonica.

In cãtu pentru traducerea in vreo alta limba a cartiloru sacre, incependu dela Biblia si pãna la simpla rogatiune de mеса, dela inceputu si pãna in dio'a de astadi au subversatu cele mai mari dificultati. Toti scimu, cã pãna in momentele de facia mai domnescu unele differentie essentiali, chiaru si la traducerea Bibliiei.

In multimea cartiloru nóstre rituali nu se coprindu numai simple rogatiuni, precum de ex. la luterani, calvini, unitariani, ci ele sunt totuodata unu adeveratu depositoriu si comentariu alu toturoru dogmelor credintiei, alu traditiuniloru sacre si coprindu una parte din istoria eclesiastica. Mai multu si de atãta: Cartile nóstre rituali coprindu una parte considerabile din viati'a familiaria si sociale, nu numai a poporului grecescu, ci si a celui romanescu, nu numai din secolii christianismului, ci si multu mai de inainte. Cine nu scie, cã chiaru si sinódele cele mari (concilia oecumenica) intru marea loru intieptiune au facutu destule concessiuni ethnicismului in forme, care in sines era innocent, de care popórale nu voiã se se des-

partia cu nici-unu pretiu, le-au transformatu inse, cã se dicemu asia, in christiane, in sensu si spiritu christianu. Au nu tocma acuma se face si la noi romanii, prea interesantele studiu comparativu intre traditiunile si datinele nóstre ethnice millenarie si intre cele christiane, totu de ale nóstre?

Din acestea si alte ratiuni de gravitate suprema, mitropolitii si episcopii n'au suferitu nici-odata, cu nici-unu pretiu, a se introduce in biserica vreo carte tradusa fóra scirea loru si fóra a fi supusa la revisiune stricta, sub pedépsa de anathema. Cu atãtu mai pucinu este permis astadi archipastoriloru, ca se suferu unu amestecu cã acesta periculosu si chiaru nerusnatu, nu numai de a traduce cartile rituali in alta limba, dara de a si introduce traductiunea in biserici. Antecesorii mai vechi ai archiereiloru romani au patitu odata fórtu reu cu traductiunile facute loru de calvini si luterani, candu pe langa traduceri au escamotatu in credintia religiósã tôte doctrinele heretice calvinesci si catechismulu loru intregu. Repaosatul mitropolitu Andreiu nu a suferitu nici chiaru traductiunea bibliiei inceputa pe la a. 1856 de Joanu Eliadu, care fusese unulu din cei mai buni helenisti in tóta Romani'a, ci o a afurisitu prin circulariu.

Sunt patru septemani de candu ni se scriã dela Beiusiu, cã romanii gr. catholici din diecesea Oradei ar fi prea aplecati se arunce de aci inainte respunderea pentru tôte miseriile cãte se voru mai intemplã in acea diecesa, de a dreptulu asupra mitropolitulu si consistoriulu mitropolitanu de Alba-Jul'a (Blasiu). Noi atunci refusaramu publicarea aceloru espectoratiuni amare; astadi le memoramum numai cã se se scie, cã poporulu acelei diecese dupa atatea experientie triste prin cãte le trecu biserica din capulu loculu nu voru a se mai increde la nici-unu episcopu alu loru, fia acela ori-si cine. Mai lipsesce a se introduce vreo limba straina in biserici si inca fóra nici-o incuviintiare a sinódelor archiereesci, pentru-cã se urmedie de siguru respirea Jerusalimulu.

Transilvani'a.

Sibiu, 13/25 Febr. In Nrii 17 si 18 ai „Telegrafulu romanu“ se publicara doue circularie archiepiscopesci, amendoue de mare inportantia. Celu de antaiu pórtã dat'a Sibiu din siedintia plenaria a Consistoriulu archidiececanu tãnuta in 19 Ianuariu st. v. prin care esc. sa dn. archiepiscopu Mironu Romanulu in 21 de puncte ia dispositiuni pentru alegeri noue de membrii la sinodulu eparchiale pe unu periodu nou de trei ani, adeca pe timpulu dela Duminec'a Tomei a anului 1879 pãna la Duminec'a Tomei a anului 1882.

Alu doilea circulariu de data Sibiu 8/20 Februaru 1879 Nr. presid. 164 indreptatu „cãtra tôte officile protopresbiteriale din archidiececa Transilvaniei.“ Obiectulu acestui circulariu este reprezentatiunea subternuta in 1/13 Febr. Maiestatiei Sale monarchului de cãtra archiereii si deputatii clericali si mireni ai consistorielor eparchiali din Sibiu, Aradu si Caransebesiu, in contra proiectulu de lege, elaboratu de cãtra ministeriu cu scopu de a introduce limb'a magiara cã studiu obligatu in tôte scólele poporali elementari, prin urmare si in cele confessionali. Fiindu-cã esc. sa dn. archiepiscopu si mitropolitu vorbesce in acestu circulariu nu numai cãtra clerulu seu, ci si cãtra poporu, recomandandu acestuia cu totu adinsulu, cã se'si pastredie in tóta curatienea simtiementele sale religiósie si nationali, insupte dela strabunii nostrii inca prin educatiunea domestica“, — asia ne tñemu si noi de prea placuta datorintia a reproduce acestu circulariu in celu mai de aprópe Nr. in totu coprinsulu seu.

Sibiu, Adress'a locuitoriloru romani fruntasi gr. catholici din Sibiu, inaintata la scaunulu metropolitanu de Alba-Jul'a in Blasiu.

Escelent Vóstra prea luminate si prea santite Dómne Archiepiscopo si Mitropolitu!

Poporani ai bisericei nóstre gr. catholice din Sibiu cãti apartãnu la societatea mai distinsa din acãsta cetate, aflandu despre scopulu celu santu ce avu caletori'a Escelentiei Vóstre la prea inaltulu tron, cumu si despre binevoitóri'a si gratiós'a receptiune de care avurati parte de doue ori, sufletele nóstre s'au inplutu de bucuria si de consolatiune fericitóriã. Era timpulu supremu, cã Majestatea Sa imperatulu, regele si marele principe se aiba érasì ocaziune de a se informã din nou despre suferintiele si persecutiunile aprige, la care este supusa biserica, scóla, nationalitatea romana. Escel. Vóstra v'ati espusu la ur'a si resbunarea adversariloru existencie nóstre din momentulu in care ati simtitu inpreuna cu archiereii sufragani si cu consistoriiele imperativ'a necessitate de a rupe tacerea, a'i aratã suferintiele la care suntemu supusi, a cere totu odata vindecare si aparare vigorósa cu mana tare si cu braciulu inaltu, de noulu atentatu ce se prepara natiunei romane, biserice si cultuire sale prin fatalulu proiectu de lege scolastica.

Candú Escel. V. v'ati decisu la acestu protestu solemn, ati sciutu fórtu bine, cã dacã istoria natiunei romanesci este una tragedia, apoi istoria sa eclesiastica este unu martirologiu, carei asemenea raru poporu de numerulu nostru ar mai potea produce pe teritoriulu Europei. Escelenti'a Vóstra ve aveti inaintea ochiloru

imaginile aceloru antecessori, dintre cari unulu a moritu de mórte clandestina, altulu s'a stinsu in exiliu si saracia completa; alu treilea dupa ce siediuse in captivitate, inaltiatu la scaunulu archiepiscopescu, fortiatu a dimissiona; alu patrulea fusese amerintiatu cu processu criminalu, cã-cã a cutediatu numai a petitiona la tron si dieta in favórea natiunei; alu cincilea insultatu de tradatoriu, numai cã-cã mersese acolo, unde ilu chiamase vocea monarchulu seu. Cu tôte acestea, Escel. Vóstra, de si poteati sci ce ve astépta din partea adversariloru, v'ati decisu a luã calea batuta de antecessorii Vostrii, ati spartu prin obstacule tari, ati infruntatu órb'a trufia si arrogantia, éra apoi ajungédu a da facia cu Majestatea Sa, iati spusu adeverulu pe care doria se'lu audia, aratandu'i pericolulu in care ministrii actuali voru se arunce patri'a prin cumpletele loru mesuri luate asupr'a scólorulu, biserice, nationalitatiei nóstre. Ati spusu monarchulu, cã descoperirea ce'i faceti, este scósa din fundulu sufletelor nóstre, alu clerulu si poporulu romanescu intregu.

Ve multiamimu Escelentissime Parinte pentru acestu devotamentu sublime; Ve asiguramu totuodata, cã pe acãsta cale ne veti avea pe noi si pre alte miriade din natiunea nóstra totudeauna inpregiurulu Escel. Vóstre; pentru-cã suntemu fórtu decisu a ne aparã intre tôte inpregiurarile si in contra ori-caror atacuri ulterioare, bunurile cele mai pretiósie, pe care le póte avea omenimea pe acestu pamentu si in lumea viitóriã: cultur'a morale, religiósã si scientifica in limb'a nóstra nationale. Se traiesci Escel. Ta!

Sibiu, in Februaru 1879.

Din conferentia tãnuta in 4/16 Februaru.

pre aplecati fiii in
Christosu.

Subscrisi: Presiedentele, Notariulu.

Gargauni de ai diarielor magiare.

Micii tirani din Clusiu „Magyar Polgár“ si „Kelet“ isi perdura ori-ce competu din caus'a escelentei intrari in actiune a romaniloru asia, cum trebuea se intre, si asia, cum n'au asteptatu sibirii si spionii dela Clusiu. M. P. in fruntã pe dn. prefectu Wächter, cã-cã a suferitu solemnitata din 6/18 Febr. Mai pe urma se voru aflã pe la noi inca si ómeni atãtu de nerusinati, cã se voiésca a opri pe romani, cã se nu'si póta manifestã devotamentulu loru nici cãtra archiereii proprii si nici chiaru cãtra monarchulu loru. Vedi bine cã nu, ci se mérga numai la dnii ministrii, se le sarute papucii, éra de acolo in peregrinagiulu la Constantinopole. Acãsta ar fi apoi legea martiale, cum nu s'a mai vedutu nici dupa revolutiunile cele mai sangeróse. Asia intielegu acei tirani gretiosi dela Clusiu libertatea.

„Kelet“ din partea sa afla, cã acei magiari, cari au participatu la serenad'a din 18, merita toti a fi dusi in cas'a nebuliloru. K. de unu anu incóce a manifestatu de cãteva-ori dorintia de a face cunoscentia cu cas'a de sanetate dela Sibiu. De ce asia departe? candu se afla si la Clusiu, de es. bastill'a lui Bogdanu, sau fortaréti'a susu in délu si spitalu bunu. Nici noi n'am sciutu, cã alaturea cu junimea sasésca au participatu si vreo 15-20 de magiari la serenad'a nóstra, acum inse ni se asigura cã asia a fostu. Este adeca prea de insemnatu, cã multime de familii magiare din Transilvani'a condamna din totu sufletulu loru agitatiunile tiranice ale diarielor magiare, respingu ori-ce solidaritate cu acelea, dau dreptate romaniloru si dorescu pace durabile intre nationalitati.

— In diariulu „Bihar“ „unu romanu greco-unitu“, fantasandu cã in bół'a de langóre, numesce audienti'a data de cãtra monarchu indrasnéla obraznica a deputatiunei gr.-orientale de 12 membrii; éra despre mitropolitulu gr.-catholicu dela Blasiu si de episcopulu dela Lugosiu nu crede cã ar fi mersu la Vieu'a cu scopu de a rogã pe Mai. Sa, cã se respinga proiectulu de lege indreptatu asupra vietiei nóstre nationale si asupra progressulu nostru. Acãsta obraznicia a unui sufletu servile si resvendutu, cum este correspondentele lui „Bihar“, nu ne surprinde intru nimic, pentru-cã de ani 40 suntemu dedati cu insulte esite din Oradea mare asupr'a romanismului, de unde in 1848 s'au scosu chiaru si doue bataliõne de romani adusi in Transilvani'a spre a junghiã romani pe romani. Cu tôte acestea venerabilele confrate „Telegrafulu romanu“ dela Sibiu face din acea secatura publicata in „Bihar“ unu mare capitalu contra mitropolitulu din Blasiu, dicédu in Nr. 17 din 10 Febr. v., cã caletori'a esc. sale la Vieu'a este misteriósã, cã-cã nici chiaru „Observatoriulu“, care stã destulu de aprópe de Blasiu, nu scie spune in acãsta privintia chiaru nimicu. „Are dreptate „T. R.“, cã „Obs.“ stã si inca cu vreo 500 de pasi mai aprópe de Blasiu, cã-cã elu se tiparesce la W. Krafft mai aprópe de gara, candu „T. R.“ ese in strad'a Macelariloru; este inse desdaunatu cu vecinatatea mai apropiata de posta si de oficiulu telegraficu. De altumentrea Mitropolitulu din Blasiu nu are dreptu se tãna numai pentru sine acelu complimentu frumos si delicatu, ci esc. sa trebue se'lu inpartia cu toti membrii consistoriulu seu, cu episcopulu si consistoriulu dela Lugosiu, cu ministrii C. Tisza si Aug. Trefort si chiaru cu chefulu cabinetulu imp. din Vien'a, care nu póte se céra audientia pentru nimeni, pãna nu i se comunica obiectulu cererei; apoi acesta i se comunicase din Blasiu cã si din Sibiu, pe cale telegrafica, in dio'a din 16/28 Jan. pre candu deputatiunea dela Sibiu se aflã la faci'a loculu. Dara mitropolitulu Vancea mai avuse si alte afaceri la curte? Poi cã de aceea i s'au si datu doue audientie. Firescu cã le-au avutu, si inca póte fi cã fórtu inportante si totu-data doreróse. Se cugetamu numai la starea din Oradea, si se nu cautamú nodu in papura. Pe „Bihar“ si pe o suta altii lasati se sbiere pãna ce voru ragusi; numerati mai bine sutele de proteste si adrese cãte mergu din tôte partile, mai cu fia-care posta la mitropolii si episcopii, apoi se judecati singuri,

daca mai e cu potintia se taca ori-care dintre capii bisericesci in causa acesta facia de tronul, fora a riscã mai tardiu o respundere infricosiata.

Pre candu scriemu acesteia, diariile magyare „Maramaros, „Hon“ s. a. ne aduce unu testimoniu, care le seca sufletulu, despre episcopulu gr. cath. Victoru Mihali dela Lugosiu, ca si preas. sa se alaturã la protestu, alergã la Viena si se planse la imperatulu in contra noului atentatu spre a nimici scõlele confessionali romanesci, care sunt proprietatea romanilor, facute din pungile loru, spre a subminã si autonomiã bisericeii, a dã si nationalitatii romane loviturã de mörte. Ii dõre pe calvini din Marmatiã dicõndu, ca de ce si episcopulu Mihali, nascutu din unã de cele mai nobili familii romanesci a le acelui comitat, se simti obligatu in consciintiã sa, condusu de nobilitatea sentimenteloru sale si de firesculu seu curagiu personale, au ascultatu vocea dorerosã a poporului si clerului si a descoperitu Monarchului intregulu adeveru.

— Totu acuma primulu scirea dela Aradu, ca acolo se luasera mesuri, ca episcopulu diecesanu se nu i se pöta aduce ovatiunea meritata. Se pare ca chiaru politia s'a temutu, ca nu cumva turburatori de profesiune, agitarii fanatici se incerce contra-demonstratiuni, se sparga ferestrii si capete de õmeni, precumu facusera in Augustu 1877 la Oradea, Clusiu si pe airea.

Intre acesteia protestele si respective adresele de multiamita curgu neincetatu. Unele din acelea sunt adeverate documente istorice, cum e de ex. a Clusianilor, indreptata cãtra ambii mitropoliti si cãtra toti episcopii, publicata in Gazetã Transilvaniei. Alte sunt asia pline de amaratiune sufletesca, in cãtu publicarea loru sub jugulu legei actuale absolutistice de presa nu este posibilu. Nasaudenii s'au indreptatu cu manifestarea dorerei loru sufletesca nu numai la Gherla, ci si la Mitropolitulu gr. or. din Sibiu. Cetatienii dela Brasiovu trãmisera escel. sale mitropolitulu Mironu Romanulu adresa de multiamita prin telegrafu in mai multu ca 100 de cuvante. Scurtu, natiunea nõstra intrãga simte amaru, ca 'iau ajunsu junghiatuã pãna la osu si nu mai pöte tacẽ.

Ungariã.

In camerã deputatoru din B.-Pesta desbaterile asupra budgetulu decurgu, precumu s'a mai disu, cu mare focu. Dara vorba multa, lana pucina. Resultatulu finale se pöte prevedea, ca si in alti ani, fora multa bataia de capu; avemu inse trebuinãta se luamu de temelia cãteva cifre oficiali. Ministeriulu preparase budgetulu pe 1879; comisiunea budgetaria ilu cernũ din nou, sterse din veniturile illusorie numite romanesc ca pe pareti, 2,140,614, era dela spese numai 173,228 fl. Asia comisiunea esã in faciã dietei cu urmatõriulu bilantiu:

Spese ordinare	238.460,141 fl.
Spese transitorie	1.434,370 fl.
Investitiuni	6.834,365 fl.
Sum'a speseloru	246.728,876 fl.
Veniturã ordinare	219.691,170 fl.
Venituri transitorie	2.517,432 fl.
Sum'a venituriloru	222.208,602 fl.

Asia comisiunea finantiale scõte pe a. c. 1879 unu deficitu numai de 24 milioane 520,274 fl. Nici chiaru deputati din partidã ministeriale nu voira se dea credientu acestoru cifre, si anume acestei din urma. Dela 1867 de candu Ungariã dispune ca statu de veniturile sale, nici-unu budgetu nu a esitu la finea anulu asia cumu a fostu elu prevediutu si bilantiatu la inceputu, sau prin ministeriu, sau chiaru prin dieta, ci tõe s'au inchiatiu cu deficite neasemenatu mai mari. Se vedemu inse, cumu intielegu si cumu descriu chiaru partidele politice si gubernulu tieriei, starea finantiale si preste totu national-economica a tieriei. Din desbaterile incepute la 5/17 Febr., continuate in urmatõriile dile scõtemu acesteia:

Referentele maioritatii Alexandru Hegedüs, marturiscescu cu omenia buna, ca veniturile tieriei pe anulu 1879 sunt calculate cu 4 milioane mai susu decãtu au fostu resultatulu efectivu alu loru in a. 1877 si cu 6 milioane mai mari, decãtu resultatã ele la finea anulu 1878, pentru-cã in realitate nu s'au potutu incassã tõe cãte s'au preliminaru, ci au ramasu restantie grõse, pe care le va incassã sap'a si lopatã. Hegedüs inse crede, ca darile indirecte accisele etc. ii voru scõte din no-roiu. Despre darile directe dice si elu, ca e preste potintia a le incordã mai susu, adãge inse, ca nici spesele tieriei nu se potu margini mai tare decãtu sunt marginite pãna acuma. (Ba diu s'aru fi potutu forte bine, daca nu s'aru fi comisã indata dela inceputu abuseri criminali cu diecile de milioane). Hegedüs afla si recunõse, ca starea Ungariei este nespusu de critica; datoriile statulu crescũ neincetatu (de 11 ani la 700 de milioane fl.); relatiunile internationali, adãca frica de panslavismu, de pangermanismu, (si de daco-romaniloru?) ceru grija si in cordatiune extraordinarie, de unde urmãdia, ca spe-sele armatei sunt absolutu necesarie, nu se potu face economii la budgetulu militariu, la altele e preste potintia.

Ministerulu de finantie, com. Iuliu Szapãry, cunoscutulu cavaleru din anii trecut, de candu ca ministru de interne oprã colorile nationali, recunõse si elu fora multe frase, ca starea finantiale a Ungariei e forte decãdiãta, dara nu vede, unde s'aru mai potea face economii airea, decãtu numai la spesele de ocupatiune in Bosniã, si apoi la armata; aci inse o spune

totu esc. sa curatu, ca fora armata numerosã esistentã statulu nici-decum nu este asecurata, si ca nu trebuie se perdemu nici pe unu momentu din vederea starea actuala politica, generale din tõta Europã, care nici pãna astadi nu insufla nici-o incredere. De altmãntrea cestiunea armatei se va luã in desbateri meritoria, candu va fi la ordinea dilei proiectulu pentru innoirea legei de intregire (inrolare).

In cãtu pentru spese, sunt forte instructive urmatõriile cifre citate de cãtra ministru. Din venituri se inghitu:

In spesele dualistice comune ale monarchiei si mai virtosu in interesse (camete) la datoriile statulu 132.368,839 fl. Remanu pentru trebuinãte tieriei din veniturile totali numai 106.091,302 fl. v. austr. Dara si in acãsta suma 48.821,964 fl. se cheltuescu cu administratiunea domeniiloru statulu, a caliloru ferate cãte sunt ale statulu, a posteloru, telegrafiloru etc. Listã civile a regelui si budgetulu dietei facu aprõpe 6 milioane, pensiunile mai 4 milioane, budgetulu militiei teritoriale unguresci (Honvöd) vreo 6 milioane.

De aci incolo ministru cauta midiolõce, cum s'aru potea restabili ecvilbrulu (cumpan'a) intre venituri si spese si afla intre altele, ca daca domeniile statulu s'aru administrã mai bine si legea de timbru s'aru executa mai cu rigõre, veniturile aru cresce. Totu asia crede esc. sa si despre monopolulu tabaculu. Ministerulu inse vede bine, ca cu tõta acea rigõre, de restabilirea bilantiulu totu nu pöte fi vorba; deci elu propune ca darile indirecte se fia mai urcate; se se mai introduca si alte dari noue, in care cestiune se se puna in cointielegere cu cealalta parte a monarchiei. Deficitu inse totu va mai fi. Aci dice ministru, ca tierã se si ajute prin vendiãrea domeniiloru statulu dupa unu planu anumitu. Adeca se se vendia successive tõe domeniile mai mici, cãte nu sunt hipotecate si care nu se voru mai hipotecã dilele acesteia la inprumutulu de auru; era nepotendu-se face acelu inprumutu, se se vendia tõe, ca este chiaru rusine a cersi in fiacare anu dupa inprumuturi in piãtiele Europei.

De aci incolo ministru c. Szapãry dã partideloru politice una lectiune forte seriõsa care, vremu ori nu, suna de a dreptulu si la adresã a nationalitatiloru. Ministerulu adeca dice, ca natiunea magiara in 300 ani nu avuse minuatã ocasiune ce i s'a datu de 11 ani incõce de a si consolidã existentiã a nationale (adeca domniã) si a si regulã pentru tõtudeauna afacerile materiali. De aceea mustra pe toti cãti din desiertatiune personale si ambitiune cauta ocasiuni de cërta, ataca pe orice ministeriu va fi, se desbina in fractiuni, nu cauta la starea presenta forte critica a Europei intregi si nu lasa a se desvõtã si in Ungariã viatia parlamentaria sanatõsa. Dupa acesteia, ministru descrie in termini dorerosi decadentiã a materiale in generalu si anume a clasei midiolõcie in specialu. Pentru acãsta classe, in care se coprinde intrãga nobilitate magiara de man'a a douã si a treiã (numita in Angliã Gentry), ministru ii sangera õnim'a, pentru-cã acea nobilitate sustine mai multu de cãtu ori-care alta classe de locuitori, nationalitatea magiara. Causã decadentiẽ o cauta cei mai multi in mersulu reu alu industriei, comerциului, agriculturii si in cumpletele impo-site (dari, contributiuni); dn. ministru inse o mai afla si airea: in lenea ungarescã, si in nesciintiã de a pastrã si crutiã din ce se castiga, a pune la o parte in dile albe pentru dile negre.

Ernest Simonyi (Kossuthianu, antidinasticu) respunde ministru cu infruntari brutali si mojicesci, dicõndu'i ca daca nu se pricepe la finantia, se mërã de ministru la Bosniã, ca bancile ministeriale din Ungariã nu sunt banci de scõla pentru elevi de ministri; a se totu provocã la ministrii comuni (cei trei ai monarchiei dualistice) este tactica inprumutata dela baiatii de pre strade. Pe langa actualã sithema, regularea finantieloru este impossibilu. Numai standu Ungariã cu totulu independentu de Austriã, va fi in stare de a se regulã; de aceea elu, E. Simonyi, este in contra oricarei partide, care mai tne la dualismu. Nu este adevãratu ca deficitulu scade, ca-ci elu cresce neincetatu, ca la õmenii betivi, cari ceru mereu de beutu, de si seiu forte bine, ca n'au de unde plati. In fine oratorulu depune pe mësã propunere motivata, ca budgetulu se fia respinsu pe langa votu de neincredere pentru acestu ministeriu.

Br. Lud. Simonyi cere alegerea de douẽ comisiuni (enquête), una de 25 spre a cercetã din nou budgetulu, altã de 31 spre a scõte la lumina adevãratele cause a le saraciei industriariloru si economiloru. Pare ca diu, acelea cause nu le-amu cunõse cu totii limpede si lamuritu.

Blasius Orban, secuiu din Transilvaniã, cunoscutu vrasmasiu alu romaniloru, insulta pe Col. Tisza ministru alu absolutismulu, cere ruperea de cãtra Austriã, institutiuni democratice, in loculu acestoru de acum aristocratice, respinge budgetulu, pentru-cã ministeriulu se cada cãtu mai curendu.

Ludovicu Karman, unu mamelucu de ai ministeriulu, dice ca Ungariã suferã de fatu (Fatum-Ursita, Ursitiõriele), de aceea ii merge asia reu; cere vreo 15 reforme, primescu budgetulu.

Lucaciã Bela (armenu din Transilvaniã), cã vitia de neguãtorulu, desface totu budgetulu in partile sale, intra si in anii mai de aprõpe trecut, constata, ca de candu este acestu ministeriu la gubernu, au incãrcatu 232 milioane de datorii noue, adãca in 4 ani circa cate 45 de milioane, sustine ca veniturile pe anulu c. nicidecum nu potu fi asia mari, precum le preliminarã ministeriulu respinge proiectulu de budgetu.

Bela Grünwald, unulu din cei mai fanatici nemti renegati, care prin scrierile si cuventurile sale lucra de cãtiva ani spre ruinarea natiuniloru nemagiare, si care a facutu anume slavaciloru mari rele, luandu cuventulu in dieta, afla din partea sa, ca uniculu midiolocu de a scapã tierã de calamitati, este a nimici na-

ionalitatile, magiarisandu-le pe tõe cu ori-ce pretiu, cu rigõre absolutistica. La noi romanii se dice despre õmeni de acestia, ca ori le lipsesce o dõga, ori au una mai multu, in cãtu e preste potintia a le cercui capulu.

— Fanaticulu deputatu Kossuthianu Madarász (nẽmtiu ori evreu?) indreptã in 19 Febr. una interpele-tiune absurda cãtra ministru Aug. Trefort in causa deputatiunii nationale romanesci. Scopulu interpelatiunii este forte impertinentu: a terorisã pe romani si pe alte popõra, ca se nu mai cutedie a se apropia de tronul si a reclamã dreptate si libertate. Au nu vede pãna si unu Madarász, ca dupa a. 1848 ori-ce terorismu in acestu statu devine ridicolu, si 'i aduce numai blãmagiu. Acesti õmeni au uitatu ca se afla in Europã era nu in Caucaș.

Contra - demonstratiune ?

Diariile magiare, pe langa ce cãteva din ele amerrintia cu dile rele, de care inse nu se teme nimeni, apoi mai tõe respandescu fãim'a, ca episcopii romanocatholici din Ungariã se prepara a face contra-demonstratiune in causa impunerei limbei magiara prin fortia, si ca unii din ei au si datu porunci cercularie pentru introducerea limbei magiare ca studiu obligatu in tõe scõlele confessionali nemagiare. Se pöte si asia ceva, ca-ci in dilele nõstre si sub vreo presiune terroristica se potu multe de tõe. Las' inse ca este absurdu a vorbi de contra-demonstratiune candu faptulu demonstratiunii lipsesce, ca-ci romanii n'au „demonstratu,“ ei isi apara numai dreptulu loru dumnediescu; episcopii inse nu au nici-unu dreptu se impuna la nimeni nici o limba, pe care cineva nu voiesce se o invetiẽ prunciã sei in etate de 6—12 ani; dara apoi credu preass. loru episcopii catholici, ca prin o mesura absolutistica precumu ar fi acãsta, bisericiã rom-catholica ar castigã ceva la germani, slavi, croati etc.? Din contra este mai multu cã siguru, ca ea ar perde infricosiatu. Scimu ca pre multi episcopi ii spãriẽ cu secularizarea averiloru bisericesci. De aru audi prea-ss-loru ce vorbescu in acãsta materia membrii de influentia dintre calvini sau de aru citi cele ce scriu aceia, s'aru convinge usioru, ca de va fi vreodata pe voiã acestora, apoi episcopii r. catholici potu se magiarisedie macaru monarchiã intrãga, ca-ci averile bisericesci totu le voru perde. Apoi, golanii (pe franc. sansculotii) si cãte tõe existentie catilinarie, comunardi cari dau cu securea in luna si cu revolverulu in peptu, nu mi-te intrãba ce limba vorbesci, ci numai de ceea ce vei fi avendu in punã.

Austriã.

Vien'a, 22 Febr. Aici publiculu celu mare se ocupa deocãmdata cu unu evenimentu care se atinge de pungile toturoru. Amu ajunsu adeca pe neastepãte, cã argintulu se devina, cum se dice in terminu de bursa, al pari cu biletele de banca (BNote) si cu biletele de statu; ba inca la sume mai mari platescu 1/4 procentu, cã se 'ti dea bancnote pentru argintu. Acesta este unu adevãratu misteriu pentru toti cãti nu sciu, ca de vreo 20 de ani incõce argintulu inmultindu-se in tõta lumea, s'a eftinitu forte in comparatiune cu aurulu. Se dice ca in monarchiã nõstra se afla numai vreo 80 de milioane fl. moneta de argintu in circulatiune; se cere inse cã pentru facilitarea darãvereloru, transactiuniloru merunte la populatiunea de 36 milioane de suflete se se afe in circulatiune circa 240 milioane in moneta argintu de cãte 1 fl., 1/2 florinu si 1/4 de florinu. In bilete de banca de cãte 10, 50, 100, 1000 sunt preste 400 milioane; in note de statu de 1 fl. 85 milioane 400 de mii; era de cãte 5 fl. aprõpe de 115 milioane. Se afla destui õmeni cari ceru, cã cu vreo 150 milioane note de statu se se cumpere ruduri de argintu, din care se se bata moneta noua. Destulu atãta.

— Din cercurile parlamentarie austriace merita tõta atentatiune inpregurarea cã trei barbati dintre cei mai renumiti ai Austriei, cari au participatu cã deputati (doi si cã ministrii) la tõe afacerile publice legislative, s'au retrasu din senatulu imperiale. Acestia sunt Edv. Skene, Dr. Herbst, Giskra si bar. Walterskirchen. Una parte a presei periodice din Vien'a voiesce a sci, cã cei barbati aru fi desperatu cu totulu de rezultatele sithemei dualistice, prin urmare ca nu mai voiescu se ia pe viitoriu nici macaru respundere morale pentru tristele urmari de care se temu.

Romania.

Ceea ce fusese in departatã vechime Corneliã, mam'a fratiloru Grachi in Romã, a fostu si mam'a fratiloru Galesci in Romaniã. Necrologulu ce reproducemu aci dupa „Romanulu“, ne spune forte pucinu. Ar fi timpulu supremu, cã din literatã Romaniei se se alãga cãtiva spre a compune arborele genealogicu si monografiile familiiloru istorice ale tieriei. Cu acãsta publiculu romanescu ar castigã fora nici-o asemenare mai multu, decãtu cu atãtea alte publicatiuni sarbede, seci, scrise forte reu, forte neregulat, cãte esu de 3—4 ani incõce cã buretii in lun'a lui Iuniu.

„Zinca Golẽscã“ ilustra mama a Grachiloru Romaniei, acea venerabila matrona, alu carei caracteru si intrãgia vitiã era imaginea viaã a celor mai sublime virtuti stramosiesci; Romanca patriota, mama modelu, cetatiõna prin escelentia, care din cea mai fragedã versta pãna la nouẽ-dieci de ani n'a incetatu o di de a inparti sufletulu seu, munc'ã sa, averea sa, pentru patria, pentru copiii sei, pentru totu ce avea trebuinãta de unu ajutoriu, Zinca Golẽscã, intr'unu cuventu, nu mai este . . . nu mai este de cãtu in vecinicã pomẽnire a toturoru aceloru ce au cunoscutu-o, a natiunii romane intregi, ca-ci toti Romanii au cunoscutu-o si au veneratu-o.

Ieri s'era, la 9 ore, ea s'a stinsu, fara suferinta, suptu povara aniloru si a suferintieloru ce au isbitu-o prin perderea a trei fiii, trei mari cetateni, si o fiica, demn'a loru sora. Unu singuru fiu mai avea, Radu; elu remasese ca intr'adinsu pe acesta lume, spre a 'i dá ultima sarutare, in numele tutuloru, si a o culca cu mangaiurile sale in vecinul repaosu.

O stea pe ceriulu Romaniei a caditu; face-se, pentru binele patriei, cá din carier'a luminoasa ce ea a parcursu, se esa alte stele, spre a ne mangaia de apunerea ei."

Din lucrarile camerelor Romaniei aru merita mai multe reproducerea, daca spatiulu ne ar permite. Pe cine se nu interessede responsabilitatea ministeriale? Legea de responsabilitate e vorbita de dieci de ani in Europ'a, dara in prea pucine staturi introdusa. In Romania se introduce acuma. In "Rom." din 7/19 Febr. aflamu despre acesta:

Senatulu a inceputu ieri desbaterea proiectulu de lege pentru responsabilitatea ministrilor. Ea va deveni, speramu, o realitate, cu tota opozitiunea ce-i facu unii din conservatorii din Senatu.

Necesitatea unei legi de respundere ministeriale e necontestabile, atatu din punctulu de vedere alu principiilor abstracte, catu si din acela alu dreptulu pozitivu romanu.

Regimulu constitutional nu e de catu o minciuna, deca ministrii nu sunt respundetori.

Respunderea loru inaintea parlamentulu nu e de ajuns; pentru-ca regimulu parlamentar se pota functiona cu folosu si se produca rodele ce natiunile sunt in dreptu de-a astepta de la elu, e necesariu cá ministrii se fia responsabili si in modu juridicu, adica penalu.

Acesta este si vointi'a legiuitorulu constitutionalu romanu, exprimata prin art. 132 din Constitutiune, care dispune cá, in celu mai scurtu timpu, se se face legi speciale asupra descentralisarii administrative, asupra responsabilitatii ministrilor si celorlalti agenti ai poterii executive, etc.

Actual'a Camera e cea de antaiu care s'a creditu datore a se supune, din propri'a sa initiativa, acestei prescrieri a Constitutiunii.

Ea a votatu de-a legea care se afla acum in desbaterea Senatulu.

Insemnatatea si trebuinti'a acestei legi este vedita; ori-cine era prin urmare in dreptu se s'astepte: cá toti membrii corpulu maturu s'o studieze cu seriozitate si se se grabesca a'i da consacraarea legale.

Care ne a fostu inse mirarea vediendu pe membrii cei mai pronuntati ai opozitiunii declarandu, cá se abtinu de la desbaterea si votarea acestui proiectu, pentru ca 'lu considera cá o arma de partida?

Cum? Constitutiunea cere imperiosu o lege pentru respunderea ministrilor si se gasescu reprezentanti ai natiunii, cari pretindu ca a se supune acestei dispositiuni este a fauri arme de partida, este a pregati arme de resbunare? Dea Constitutiunea nu e numai a unei partide, Constitutiunea e a tierii si tier'a intr'ega trebuie se se supune ei.

E deca cu totulu anormalu, cá nesce senatori se arboreze stindardulu nesupunerii la Constitutiune si se propage, intr'unu corpu constitutionalu, o asemenea teoria resturnatore.

Pe de alta parte, motivulu pe care acei d-ni senatori si-au intemeiatu procederea, e din cele mai stranie din mai multe puncte de vedere.

Anteiu, cum ar potea ore legea de respundere ministeriale se fia o arma de partida, candu ea este de o potriwa aplicabila tuturoru ministerieloru, fia din ori-ce partida?

Apoi, venitu-a ore acesta lege din initiativ'a opozitiunii, cu scopu de a'si face o arma in contra gubernulu? Din contra; ea a venitu din initiativ'a majoritatii Camerei si a fostu si este sustinuta de gubernu, prin indemnulu dorintiei ce o au de a se conforma cu scrupulositate Constitutiunii si legiloru tieriei.

Deca cine-va ar avea cuventu se se tema de acesta lege, acela n'aru potea fi de catu gubernulu, pentru-ca ea pe densulu ilu tntesce, pe densulu are de scopu se'lu infreneze. Cu tote aceste vedemu faptul straniu, ca gubernulu, care la cea mai mica abatere ar potea fi datu in judecata conformu acestei legi, o sustine, spre a se conforma art. 132 din Constitutiune, pe candu opozitiunea, in locu de a se bucura ca doban-

desce unu midlocu atatu de puternicu de controlu si de infrenare asupra poterii executive, se declara in contra'i, suptu pretestu ca n'aru fi de catu o arma de partida!

Arma in contra cui? In contra opozitiunii? De ru nu ea, ni se pare, este la potere; prin urmare legea propusa pote fi o arma in man'a ei, contra ministeriulu actualu.

Din insasi absurditatea pretestulu datu in Senatu, spre a se combate legea, se dovedescu intentiunile si apucaturele unei parti din opozitiune. Aceia ce se temu de o lege care infreneza calcările de legi si de constitutiune, este veditu ca au de scopu se puie la o parte legile si constitutiunea la prim'a ocaziune. Aceia cari se opunu la indeplinirea unei dispositiuni precise a constitutiunii, este asemenea veditu ca 'si batu jocu de acesta constitutiune si ca nu viséza de catu inlaturarea ei la prim'a ocaziune.

Cestiunea se pune de ru in modulu urmatoriu: De o parte, maioritatile camerelor impreuna cu gubernulu, urmarindu consolidarea constitutiunii cu tote asiedimintele ei si strict'a indeplinirea a tuturoru dispositiunilor ei, dintre care cea mai esentiala este respunderea reala a ministrilor.

De alta parte, opozitiunea, in nuanti'a ei cea mai pronuntata, urmarindu sdruncinarea constitutiunii in temeliele ei, refuzandu de a indeplini dispositiunea ei cea mai precisa si voindu se lase tote legile la discretiunea celui d'anteiu ministru ce n'aru voi se le respecte.

Suntemu fericiti ca a venitu inaintea senatulu legea respunderii ministeriale, pentru a se potea vedea de tier'a intr'ega, cine voiesce se profite de potere si de majoritate, spre a consolidá constitutiunea si intari respectulu legiloru, si cine, chiaru fiindu intr'o minima opozitiune, urmaresce cu neinduplecare slabirea acestei constitutiunii si ajungerea la poterea discretionara a ministrilor.

Suntu unele diarie, intre care vomu cita pe Binele publicu, care au aruncatu recriminari violente gubernulu, pentru ca, diceau ele, nu voiesce se face a se vota in senatu legea de respundere ministeriale. Speramu ca acum voru reveni asupra nedreptei loru apretiaru si ca se voru uni cu noi spre a combate pe aceia cari, supt pretestu ca o lege ceruta de constitutiune este o arma de partida, aru voi ca tiéra se remana si de aci nainte fara una din cele mai puternice garantii constitutionale.

Pe langa aceia care au respinsu legea intr'unu modu radicalu, au fostu altii cari, negresitu din cele mai bune intentiuni, au gassitu ca ea are dispositiuni atatu de draconice, in catu in viitoriu nu se voru mai gassi ministri.

Noi marturissimu ca nu ne ingrijimu catusi de pucinu de acesta dificultate practica; ne tememu din

contra ea se voru gassi, in viitoru cá si in trecutu, prea multi ministri. etc. etc.

Post'a redactiunei.

In urmarea evenimentelor actuali, impreunatu si cu absentie din locu, amu remasu érasu datori cu multe responsuri. Le vomu satisfacé cátu mai curendu. De ocamdaturu facemu cunoscutu acestea:

— Fói'a asociatiunei „Transilvania“ a in-cetatu dela 31 Decembre 1878, precumu anuntiaseramu la timpululu seu de doue ori. Totusi trei domni s'au abonatu la „Transilvania“ si pe a. 1879. Se binevoiesca a dispune cátu mai curendu de pretulu trimis pr. 2 fl., sau ca se li se remitta indata, sau se li se compute in pretulu Analeloru asociatiunei, destinate a se publica in locul Transilvaniei aici in Sibiu. Pentru exemplarie din cursurile Transilvaniei pe 11 ani, cá si defecte din cursulu 1878 a se adressá, nu la redactiunea foiei, care nu mai existe, ci de a dreptulu la: Comitetul Asociatiunei Transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu in Sibiu, Strad'a Cisanadii (Heltaugasse) 7.

— Bucovin'a. Amu intrebaturu la tipografi'a diecesana. Cathologu separatu pentru Carti bisericesci s. a. nu are, decatu numai acelu tiparitu pe invelitori'a Calindariulu ce ese in acea tipografia. Mineie abia voru mai fi vreo 3—4 exemplarie (trupuri) pe 12 luni, nelegate. Am disu se ve dea informatiuni si mai exacte.

— Iasi. Portrete genuine, de ale mitropolitulu Andreiu br. de Siaguna nu mai au, dara se prepara acuma dupa unu modulu exactu.

— Clusiu. Unele se potu publicá, altele nu.

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

20 Februarie.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	l. 99.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 103.—
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„ 98.50
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„ 92.25
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	„ 83.—
Imprumutulu municipale non (alu capit. din 1875 cu 8%	„ 96.—
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„ 177.—
Actiunile calilor fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 28.25
Actiunile calilor fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 82.50

!Unu maieru de vendiare!

Unu maieru in Sibiu, in positiune forte favorabila, provediutu cu mai multe locuinte, edificii economice, gradina si fenatiu, se vinde din mana libera. Informatiuni se potu luá dela: Dr. Aureliu Isacu, advocatu in Clusiu. (60) 5—5

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii in Sibiu.

Domnii actionari ai Institutulu de creditu si de economii „Albin'a“ se invita prin acesta in virtutea §. 19 alu statutelor societatii la

VI adunare generala ordinaria

care se va tiené la Sibiu in 28 Martiu 1879 stitululu nou, inainte de ameadu la 10 ore, in cas'a institutulu din strad'a Bayer Nr. 1.

Obiectele:

1. Raportulu anualu alu Directiunei, bilantiulu anualu si raportulu Comitetalu de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea pretulu marceloru de presentia.
5. Alegerea a doi membrii de Directiune in sensulu §. 36 din statute.
6. Alegerea Comitetalu de revisiune.
7. Modificarea aceluor §§. din statute, cari se referescu la emiterea scrisuriloru fonciari, in sensulu articolulu de lege XXXVI din 1876.

DD. actionari, cari in sensulu §§. 22, 23 et 24 din statute voiescu a participá la adunare in persona sau prin plenipotenti, sunt rogati a-si depune la cass'a institutulu actiunile loru si eventualu dovedile de plenipotentia, celu multu pana in 25 Martiu 1879 stilulu nou dupa ameadu la 6 ore.

Sibiu, 22 Februaru 1879.

(62) 1—3

Directiunea institutulu.

The'a WILHELM

antiarthritica si antirheumatica alui

curatitóre de sange spre a se folosi in

ori-care anotempu cá singurulu midilocu

curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1888.

Probata definitivu. Efectu excell. Resultatulu eminentu.

Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.

The'a acést'a curatia organismulu intregu, strabate partile intregulu corpu si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tote materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Viudecarea perfecta a arthritei, reumatismulu, ból'a englezésca, si a altoru bóle invehchite incurabili, ale raneloru, cari puioéza ne 'ncetatu, ale bóleloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in facia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acést'a au produsu rezultate forte favorabili mai alesu in inflaturi de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femeie etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, inflatur'a ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a. Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érasu trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu exellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sanga“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a. Tuschkan langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiu fi cunoscutu mai nainte poterea vindecátóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiu fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiu fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetáti mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretitulu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu întóreerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tota stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscutia, fiindu preste potintia a le publicá dintr'odata pe tote.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificári.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se pote trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 c.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiu la Frid. Thallmayer, comerciantu. Abrid: F. Tones & Comp. Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Orastia: Carol Reckert, apotecariu. Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Lechinti'a: Friedr. Scheint, apotecariu. Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.

Ilia, C. Hoffinger, apotecariu. Osiorheiu: Max Bucher. Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu. Ba'a mare: I. Horacek, apotecariu. Aiidu: August Binder, apotecariu. Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu. Romanu (Moldova): Josef Dannfy, apotecariu. Sedióóra: Josef B. Teutsch, comerciantu. Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt. Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu. Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu. Ocna (l. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu. (23) 32